

Plan van aanpak GALA

Regeling specifieke uitkering versterken sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis
2023 – 2026

gemeente [gD] Doetinchem

Naam gemeente: Doetinchem
Naam verantwoordelijk wethouder: Jorik Huizinga
Datum van insturen: 14-09-2023

Contactpersoon voor aanvullende informatie

Naam: Liesbeth van Leeuwe
E-mailadres: l.vanleeuwe@doetinchem.nl
Telefoonnummer: 0314-377319

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Werkwijze
3. Waar staat de gemeente Doetinchem?
Van de huidige situatie naar de gewenste situatie
4. Alle brede SPUK-regelingen zijn aangevraagd
5. Doelen en interventies 2023 - 2026 per hoofdopgave
6. Kennis- en adviesfunctie GGD en coördinatie regionale preventie
7. Hoe wordt de voortgang bewaakt?
8. Samenhang en synergie
9. Verbinding brede SPUK GALA en sportakkoord II
10. Toestemming gebruik informatie
11. Ondertekening

1. Inleiding

Doetinchem vormt samen met de dorpen Gaanderen en Wehl een middelgrote gemeente met ruim 59.000 inwoners. Gemeente Doetinchem is de meest stedelijke en compacte gemeente van de regio Achterhoek. In de stad Doetinchem zijn de meest gebruikelijke (regionale) voorzieningen te vinden, waaronder sociale voorzieningen zoals een streekziekenhuis, een theater en diverse sportvoorzieningen.

De gemeente is zeer groen en oorspronkelijk gebouwd op de zandduinen van het riviertje de Oude IJssel. Deze rivier splitst de stad Doetinchem in het oude gedeelte en het relatief nieuwe gedeelte. In het nieuwe gedeelte vestigen zich vooral nieuwkomers van buiten Doetinchem. Werkgelegenheid wordt grotendeels geleverd door de maakindustrie (23%) en collectieve dienstverlening d.w.z. onderwijs en zorg (35,4%).¹

De gemeente Doetinchem kent alle problematiek van de grote stad, maar dan op kleinere schaal. De gezondheidsrisico's verschillen van dorp tot wijk maar ook per doelgroep. Er zijn enkele aandachtswijken en daar willen wij gericht op investeren. Onze coalitieagenda geeft prioriteit aan preventie en daarmee ook aan de verschuiving van zorg naar 'de voorkant'.

Wij hanteren het concept van positieve gezondheid. Gezondheid is verbonden aan nagenoeg alle beleidsdomeinen en vraagt daarom een integrale aanpak. De aanpak voor het hele sociale domein wordt verwoord in ons nieuwe beleid i.o. dat eind 2023 door de gemeenteraad zal worden vastgesteld. Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) biedt een handvat om aan onze ambities een nadere invulling te geven.

Aanleiding van het Integraal Zorgakkoord en het Gezond en Actief Leven Akkoord

Wij wensen elkaar bij gelegenheden een goede gezondheid toe. Een goede gezondheid is groot goed. Niet iedereen heeft echter dezelfde kansen op een goede gezondheid. Dit is onwenselijk vanuit maatschappelijk en individueel perspectief. Ons zorgstelsel staat steeds meer onder druk en de recente coronapandemie heeft de kwetsbaarheden extra bloot gelegd. Er is daarom een gevoel van urgentie ontstaan om daar verandering in aan te brengen.

Het Integraal Zorgakkoord (IZA) van 16 september 2022 is gericht op het toekomstbestendig maken van de zorg. Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en de overkoepelende organisatie van ziekenhuizen, GGZ en ouderenzorg hebben dit akkoord, net zoals de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), ondertekend.

Het daaraan verbonden Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) werd op 3 februari 2023 ondertekend. Dit akkoord bevat afspraken tussen de rijksoverheid, gemeenten en zorgverzekeraars hoe het preventief gezondheidsbeleid kan worden versterkt en duurzaam kan worden geborgd. Het doel is het bereiken van een gezonde generatie in 2040. Het bijbehorende Sportakkoord II is een vervolg op het huidige Sportakkoord, waarin lokale samenwerking een centraal thema is. Aan het GALA en het Sportakkoord II is een brede Specifiek Uitkering (SPUK) verbonden, gericht op het ontwikkelen van een samenhangende lokale aanpak op het gebied van gezondheid, sport en bewegen én sociale basis. Het voorliggende document beschrijft deze aanpak.

IZA en GALA staan niet op zichzelf: zij hebben raakvlakken met programma's zoals het programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO) maar ook met bijv. de implementatie van de Omgevingswet.

¹ Ontwerp Omgevingsvisie gemeente Doetinchem 2023

2. Werkwijze

Er is een werkgroep samengesteld met lokale beleidsadviseurs van de verschillende domeinen. Zij hebben samen bekeken hoe de gemeente Doetinchem er nu voorstaat en wat de wenselijke situatie is.

Bronnen

De huidige stand van zaken is in beeld gebracht op basis van een set van regionaal afgesproken indicatoren. Deze zijn gebaseerd op indicatoren van Pharos en het 'GALA Kennisdocument indicatoren aug. 2023' van de GGD NOG. Het is waardevol dat in de hele Achterhoek grofweg dezelfde indicatoren worden gebruikt. Dit maakt het op termijn mogelijk om onderlinge overeenkomsten en afwijkingen op regionaal niveau te duiden. De verwachting is dat de gebruikte data ook voor de komende jaren beschikbaar blijven. Dit maakt het mogelijk om ze te gebruiken voor monitoring en evaluatie. De kwantitatieve gegevens zijn in beknopte vorm terug te vinden in hoofdstuk 3. Dit wordt gevolgd door een korte beschrijving waar wij nu staan als gemeente en waar wij naartoe willen. Er is daarbij gebruik gemaakt van de regiovisie Achterhoek, het regiobeeld Achterhoek, het regionaal Preventie- en Sportakkoord, het lokale Sportakkoord I en nu ook II en de lokale preventieagenda verslaving. Daarnaast hebben wij ons gebaseerd op beleidsstukken en bijbehorende uitvoeringsagenda's. Ook consulteren wij kernpartners en leden van de Sociale Raad als representant van cliëntgroepen in het kader van ons nieuwe beleid dat wordt ontwikkeld dat ook input vormt voor dit plan van aanpak.

Van hoofddoel naar SMART doel

De werkgroep heeft op basis van de indicatoren, het regiobeeld en de aanvullende bronnen hoofddoelen geformuleerd die aansluiten op de GALA thema's passend onder onze vier hoofdpogaven. Deze zijn vervolgens aangevuld met SMART doelen die veelal aansluiten op de indicatoren van Pharos en de GGD. Met het 'smart maken' van de doelen wordt het op termijn mogelijk om te bekijken of het gewenste maatschappelijk effect wordt behaald. Vervolgens is dat weer een indicatie dat de interventies, die (mede) worden bekostigd uit de

brede SPUK-middelen, zin hebben. Interventies zijn zoveel mogelijk bewezen effectief (loket gezond leven)

Er is op voorhand gekozen voor de aanvraag van alle brede SPUK-middelen.

Het is belangrijk om hierbij te bedenken dat:

- Preventie van ziekte door het bevorderen van de gezondheid (gezonde leefstijl, gezonde leefomgeving) pas op lange termijn een effect heeft. De doelen kunnen vaak niet binnen een termijn van vier jaar worden gehaald.
- Men is geneigd te sturen op een beperkte toename/afname ten opzichte van de huidige situatie met een kortetermijnvisie, omdat er sprake is van een 'negatieve ontwikkeling' als er niet wordt geïntervenieerd.
- Er veel verschillende variabelen van invloed zijn op het gewenste maatschappelijke effect. Bijvoorbeeld: een interventie of activiteit kan positief bijdragen, maar door andere factoren wordt het effect niet behaald.

3. Waar staat gemeente Doetinchem?

Hoe gezond en actief leven inwoners uit gemeente Doetinchem? Wat zeggen de diverse databronnen over gezondheid, leefstijl, participatie, vaardigheden en leefomgeving in de demografische context? En hoe kunnen we dat, waar nodig, verbeteren?

Algemeen

- Een kleine 70% van de inwoners van gemeente Doetinchem ervaart zijn gezondheid als (zeer) goed (bron: KVNOG).
- De demografische druk (grijze en groene druk) is met 75% iets hoger dan landelijk en wat lager dan in de regio Achterhoek (bron: KVNOG).
- 8% van de inwoners uit het bevolkingsonderzoek 2022 heeft een migratieachtergrond (Bron: KVNOG)
- Eén derde van de inwoners heeft een lage sociaaleconomische positie (SEP)(bron: KVNOG). De SES WOA score (sociaal-economische status huishoudens gebaseerd op financiële welvaart, opleiding, arbeidsverleden) ligt net onder het landelijk gemiddelde (bron: GGD²).

(De mate van) gezond en actief leven

- Het percentage zwangere vrouwen met psychische of psychiatrische problemen is in Doetinchem (11%) iets hoger dan het landelijke gemiddelde (9%) (bron: GGD, CBS 2020).
- Het percentage kinderen met een vroeggeboorte of laag geboortegewicht is in Doetinchem (16,1%) hoger dan het landelijk gemiddelde (14,8%) (bron: regiobeeld, Perined)
- Het percentage vroegtijdige schoolverlaters is in Doetinchem (1,8%) bijna gelijk aan het landelijke percentage (1,9%) (bron: waarstaatjegemeente, DUO/Ingrado).
- Jongeren zijn niet meer gaan roken. Alcoholgebruik neemt iets toe. Het aantal bingedrinkers neemt echter amper af (2015: 20%/ 2019: 24%/ 2021: 22%) (bron: GGD, GM Jeugd 2021).

- Er is een verbeterd voedingspatroon onder jeugd/jongeren (drinken van water en eten van groenten en fruit). Er is een risico op ondervoeding bij oude ouderen.
- In 2019 haalde slechts 18% van de jongeren de beweegnorm, hoewel 81% wekelijks sportte bij een sportschool, vereniging of club. De cijfers van 2022 laten zien dat 40% van de kinderen van 4 tot 12 jaar dagelijks minimaal 1 uur bewegen. Onder middelbare scholieren is dit slechts 14%. 76% van de middelbare scholieren sport wekelijks bij een sportclub- of vereniging. Lidmaatschap van sportverenigingen neemt af.
- (Ernstig) overgewicht neemt snel toe onder jeugd en jongeren. 18% van de kinderen van 9/10 jaar heeft (ernstig) overgewicht (bron: GGD, KVNOG).
- Minder dan de helft van de volwassen inwoners (47%) voldoet aan de beweegrichtlijn; er is sprake van een daling (bron: GGD, GM V&O 2022).
- Meer dan de helft van de volwassenen heeft overgewicht (53%) en 20% zelfs ernstig overgewicht; dit percentage stabiliseert sinds 2016 (bron: GGD, GM V&O 2022).
- Stress en de vergrote kans op een psychosociale stoornis of depressie, is mede onder invloed van corona, gegroeid. Onder kinderen (4-12 jaar) heeft 20% een verhoogde kans op psychosociale problematiek (bron: GGD, Kindermonitor 2021). Psychische klachten doen zich voornamelijk voor bij middelbare scholieren (26%) (bron: GGD, GM Jeugd 2021) en jongvolwassenen (55%) (bron: GGD, GM JV 2021) en meer nog bij jongvolwassen vrouwen en middelbare vrouwelijke scholieren (bron: GGD).
- Eenzaamheid is relatief groot: 42% is matig tot zeer sterk eenzaam en 29% voelt zich sociaal eenzaam (bron: GGD, GM V&O 2022).
- Bijna één vijfde (18%) is mantelzorger (bron: GGD, GM V&O 2022). Dit geldt voor jong en oud en is iets meer bij mensen met een lage SEP. De druk neemt toe onder invloed van vergrijzing.
- 17% van de 65-plussers heeft een mobiliteitsbeperking (bron: GGD, GM V&O 2022).

² GALA Kennisdocument indicatoren – GGD NOG aug. 2023

- In Doetinchem is 6% laaggeletterd (Bron: KVNOG). Dat is de helft minder dan het landelijke percentage (12%) (bron: RAO).
- 350 inwoners (per 10.000 inwoners) ontvangen bijstandsuitkering tegenover 431 inwoners (per 10.000 inwoners) op landelijk niveau (bron: CBS).
- 6% van de gezinnen had in 2019 moeite met rondkomen (bron: KVNOG). In 2022 had 19% in Doetinchem enige moeite met rondkomen (bron: GGD, GM V&O 2022).
- Het aandeel inwoners in de leeftijd van 19-45 jaar met problematische schulden en/of psychische problemen is in Doetinchem vergelijkbaar met het landelijke gemiddelde (respectievelijk 7,5% en 7,9%) (bron: CBS).
- Gemeente Doetinchem is een redelijk groene gemeente, maar zit met 40 als kernindicator voor een beweegvriendelijke omgeving op een schaal van 0-100 onder het landelijk gemiddelde (64) (bron: GGD, Mulier instituut 2022).
- Inwoners in de wijken Noord (wijk 9), Overstegen (wijk 2), Schoneveld (wijk 3) en in mindere mate Gaanderen (wijk 10) hebben bovengemiddeld te maken met uitdagingen op het gebied van gezondheid, leefstijl, participatie en omgeving (bron: Jive - Gezondheidsverschillen - Wijkprofiel (waarstaatjegemeente.nl)).

Opgaven

Wij sluiten aan bij de vier opgaven die terugkeren in landelijke nota's, die expliciet zijn vastgelegd in onze regiovisie en onderdeel zijn van het Sportakkoord I en II en het Preventieakkoord dat is vormgegeven in de Preventieagenda 'verslaving' gemeente Doetinchem 2019-2022. De vier opgaven worden enigerlei wijze meegenomen in ons overkoepelende beleid i.o. en bestaande uitvoeringsagenda's en kunnen te zijner tijd leiden tot een herindeling van opgaven. Wij houden daarbij rekening met de gezondheidssituatie zoals geschetst.

De vier hoofdoggaven zijn:

1. Gezond en kansrijk opgroeien
2. Fysiek en mentaal gezond
3. Gezonde en sterke sociale omgeving
4. Vitaal ouder worden

Het verkleinen van de vermijdbare (sociaaleconomische) gezondheidsverschillen is onderdeel van elke opgave. Mensen met een lage opleiding (basisonderwijs, vmbo of mbo-1) leven gemiddeld zes jaar korter dan mensen met een hbo- of universitaire opleiding en vijftien jaar korter in goed ervaren gezondheid. De focus ligt daarbij op het bieden van gelijke gezondheidskansen (equity) aan jeugd en jongeren, ouderen, mensen met een lage SEP en mensen van niet-westerse afkomst. Bovendien houden we rekening met factoren die van invloed zijn op inclusie.

3.1 Gezond en kansrijk opgroeien

Kansrijk opgroeien begint bij een kansrijke start en stopt daar niet. Bij kansrijk opgroeien hoort een doorlopende ontwikkelingslijn. Kinderen groeien kansrijk op als ze zich gezond en zonder belemmerende factoren onbezorgd kunnen ontwikkelen en hun talenten kunnen benutten. Als dit goed gaat eindigt het bij het behalen van een startkwalificatie of het vinden van werk en/of een zinvolle daginvulling. Daarmee hebben ze de basis gelegd voor een zelfstandig bestaan en leveren ze hun bijdragen aan een goed functionerende maatschappij. Kansrijk opgroeien is verbonden aan het hebben van een goede fysieke en mentale gezondheid en de kans daarop. Leefstijl speelt daarbij een belangrijke rol. Dat wordt beïnvloed door de omgeving en het hebben van toegang tot voorzieningen. Dit thema kan dan ook niet los gezien worden van de andere thema's die volgen op paragraaf 3.1.

3.1.1 Kansrijke start

Huidige situatie

Meerdere factoren beïnvloeden een kansrijke start voor kinderen. Niet alleen medische, maar juist ook sociaaleconomische factoren. Voor het verbeteren van een kansrijke start is daarom een brede, domein overstijgende aanpak nodig. In Doetinchem werken we volgens een breed, integraal beleidskader voor het gehele sociaal domein. Aan de hand van sociale opgaven leggen we de verbanden tussen de verschillende beleidsvelden zodat we ook daadwerkelijk integraliteit realiseren. Signalen zijn voor ons onder andere het aantal huishoudens

met schuldenproblematiek, het aantal zwangere vrouwen met psychosociale problematiek en het aantal vroeggeboortes. Kortom, de indicatoren die aangeven wat voor start een kind krijgt.

Wij zetten daarom in op een goede begeleiding van zwangere (jonge) vrouwen of uitstel van zwangerschap, op vroegsignalering en op gerichte opvoedingsondersteuning. Investeren in verdere samenwerking met de diverse uitvoeringspartijen en vindplaatsen hoort daar ook bij.

Gewenste situatie

Wij continueren onze inzet de komende jaren, evalueren tussentijds de interventies en bepalen samen met onze partners en in samenspraak met de inwoners om wie het gaat en welke activiteiten er in de nabije toekomst gewenst zijn.

3.1.2. Doorlopende ontwikkelingslijn

Huidige situatie

Op basis van bestaand beleid gericht op voor- en vroegschoolse educatie, bestrijden en voorkomen van onderwijsachterstanden, leerplicht en voortijdig schoolverlaten, preventief jeugdbeleid waarbinnen bijvoorbeeld de inzet van jongerenwerkers en jeugdmaatschappelijk werkers, stimuleren en faciliteren we als gemeente het realiseren van doorlopende ontwikkelingslijnen voor onze jeugdige inwoners. Hierin hebben partijen als het onderwijs en kinder-/peuteropvang organisaties natuurlijk een primaire rol. Maar ook sportverenigingen/-instellingen, culturele organisaties, jeugdgezondheidszorg, Buurtplein en wij als gemeente zijn hierin belangrijke partijen. Door de aanwezigheid van een goed preventief en rijk sport & bewegen, cultureel en educatief aanbod in onze gemeente, worden de jeugdige inwoners kansen geboden om voor een gezonde ontwikkeling in een doorlopende lijn waarbij ze hun talenten kunnen ontplooiën en benutten. Daarbij hoort ook het tijdig signaleren van - en ingrijpen bij het ontstaan van problemen die mogelijk een belemmering vormen en die doorlopende lijn kunnen onderbreken. Hier richten we ons op bij het vormen en uitvoeren van ons beleid.

Gewenste situatie

Wij continueren onze inzet de komende jaren, evalueren tussentijds de interventies en bepalen samen met onze partners en in samenspraak met de inwoners om welke activiteiten er in de nabije toekomst gewenst dan wel nodig zijn. Daarbij nemen we landelijke ontwikkelingen zoals de uitvoering van de Hervormingsagenda jeugdhulp mee. Ons beleid zal daardoor nog nadrukkelijker gericht zijn op preventie en voorkomen van problemen bij opgroeiende jeugdigen, zodat inzet van (zwaardere) jeugdhulp steeds minder nodig zal zijn.

3.2 Fysiek en mentaal gezond in Doetinchem

We leggen bij het bevorderen van de fysieke en mentale gezondheid van onze inwoners de focus op een gezondere leefstijl. Dat willen we doen door:

- Een impuls te geven aan sport, bewegen en cultuur;
- De inzet op preventieverslaving voort te zetten;
- Te werken aan een gezondere fysieke leefomgeving.

Een gezonde geest in een gezond lichaam. Dit is de algemeen gebruikte slogan om het belang van beiden en de samenhang tussen deze twee te duiden: mensen die mentaal gezond zijn, voelen zich niet alleen beter, maar voelen zich ook vaker verbonden met elkaar. Mentale gezondheid van kinderen is de basisvoorwaarde om gezond en veilig op te kunnen groeien en zich te ontwikkelen in een doorgaande ontwikkelingslijn. Het verminderen van stress onder mensen die in armoede leven, versterkt de eigen regie op het leven.

De fysieke en mentale gezondheid zijn, naast erfelijke factoren, verbonden aan leefstijl. Het moge duidelijk zijn dat dit ook omgeving bepaald is. De fysieke leefomgeving is net zoals de sociale omgeving van grote invloed op de leefstijl. We leggen de focus op de veroorzakers van vermijdbare welvaartsziekten. Deze komen vaker voor bij mensen met een lage SEP dan gemiddeld. Jeugd en jongeren vormen eveneens een doelgroep. Wij richten ons op de aanpak van overgewicht en bewegingsarmoede, het terugdringen van roken, overmatig alcoholgebruik en het gebruik van drugs of andere

verslavende middelen. Sport, bewegen en cultuur en verslavingspreventie (regelgeving, handhaving, voorlichting) vormen een ingang om de inwoners, en meer specifiek de meer kwetsbare groepen, te bereiken. De belangrijkste vindplaats van de jeugd en jongeren is, hoewel niet uitsluitend, het onderwijs.

3.2.1 Sport, bewegen en cultuur

Huidige situatie

Sport, bewegen en cultuur is voor gemeente Doetinchem zowel een middel als een doel. Het doel is de directe beleving en het middel is de bijdrage aan meedoen, inclusie, zingeving, betere fysieke en mentale gezondheid en sociale vaardigheden. Dit is vastgelegd in het (aflopende) beleid en in de lokale preventieagenda 'Gewoon gezond leven 2021' en is onderdeel van de opdrachten aan ons Sportbedrijf Sport-ID, Amphion Cultuurbedrijf en de bibliotheek. Daar is ook de intentie opgenomen om de Social Return on Investment (SROI) van sport en bewegen en cultuur inzichtelijk te maken en keert ook terug in het Sportakkoord.

Het vertrekpunt ligt bij onze inwoners, waarbij speciale aandacht uitgaat naar jeugd en jongeren en naar ouderen. Sport en cultuur vormen een goede ingang om een meer open, onderzoekende houding en creativiteit te ontwikkelen, evenals naar meer zelfvertrouwen en een groter probleemoplossend vermogen. Hierdoor verbeteren ook de leerprestaties. Tegelijkertijd vraagt de praktijk dat de focus verschuift naar groepen, die een groter gezondheidsrisico lopen. Sport, bewegen en cultuur zijn daarmee bij uitstek een kans om te investeren in onder andere het verkleinen van de gezondheidsverschillen. Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG) vormt daarvan een goed voorbeeld.

In Doetinchem ligt een sterke sport-, beweeg en culturele infrastructuur. Amateurkunst, breedtesport en het bijbehorende verenigingsleven zijn laagdrempelige plekken om sport en cultuur te beleven. Wij constateren echter ook dat deze onder druk staat en er is op dit moment nog geen sluitend aanbod om alle groepen te bedienen.

Gewenste situatie

Er wordt voor de opgaven voor sport, bewegen en cultuur geput uit het Sportakkoord II. Landelijk zijn er in dit nieuwe akkoord drie ambities geformuleerd voor sport en bewegen, welke kaders meegeven voor de lokale sportakkoorden en zorgen voor verbinding met het Plan van Aanpak GALA. Door deze drie ambities te verwezenlijken moet de sportsector versterkt worden om zo een wezenlijke bijdrage te kunnen leveren aan de doelstellingen in het GALA. Dit doen wij niet alleen maar samen met onze partners en inwoners. Deze opgaven kunnen ook worden doorgetrokken naar de culturele sector. Voor deze sector putten we uit de gesprekken met onze preventie ketenpartners. De input verwerken in ons nieuwe cultuurbeleid dat eind 2023 wordt vastgesteld.

1: Het fundament op orde

Het fundament van sport en cultuur bestaat uit mensen, organisaties, cultuur (waarden en normen) en materiële voorzieningen. Wij willen dit fundament verstevigen door de voorwaarden om te kunnen sporten, te bewegen, een gezonde leefstijl aan te nemen en daar plezier aan te beleven te verbeteren. Dit geldt ook voor cultuur. Als de voorwaarden niet op orde zijn, haken mensen af en is de basis weg voor het bereiken van de andere ambities.

2. Het vergroten van het bereik van sport, bewegen en cultuur

Het vergroten van het bereik is gericht op inwoners met een afstand tot sport, bewegen, cultuur en een gezonde leefstijl. Maar ook op de toeschouwers en potentiële vrijwilligers. We willen toe naar een inclusieve sector waar iedereen kan deelnemen aan en genieten van sport, beweging en cultuur rekening houdend met de achtergrond van de mensen. Daarom willen we ook een passend aanbod voor inwoners die we nu nog niet bereiken. Het is noodzakelijk dat we samen met onze partners intensiever en integraal samenwerken in en rondom sport en cultuur, maar ook daarbuiten, zowel lokaal als regionaal. Wij sluiten daarbij onder andere aan bij de regionale ketenaanpakken 'kinderen op gezond gewicht' en de 'gecombineerde leefstijlinterventies'.

3: Meer zichtbare betekenis geven aan bewegen, sport en cultuur

Betekenis gaat over de waarde van sport, bewegen en cultuur voor de hele maatschappij. Het geeft energie, inspiratie en zingeving in het dagelijks leven van zij die het beoefenen of volgen, maar levert ook een bijdrage aan alle maatschappelijke doelen die gerelateerd zijn aan positieve gezondheid. Door inzichtelijk te maken wat de SROI is van sport, bewegen en cultuur willen we meer partners verbinden aan initiatieven. Op de lange termijn willen we de maatschappelijke waarde van sport, cultuur en een gezonde leefstijl laten groeien.

3.2.2 Preventie verslaving

Huidige situatie

De Preventieagenda 'verslaving' gemeente Doetinchem 2019-2022 is leidend. Deze is stilzwijgend met tenminste een jaar verlengd. Het hoofddoel is het voorkomen dan wel verminderen van verschillende vormen van verslaving en de bijbehorende risico's voor inwoner en samenleving. Het preventiemodel van Reynolds wordt daarbij gehanteerd als model voor de maatregelen en interventies. Dit model beschrijft preventie als een samenhangend systeem van educatie, regelgeving en handhaving. Het vraagt naast inzet op het individu en de groep ook aandacht voor hun omgeving, aangezien de omgeving van grote invloed is op het gedrag. Het gaat zowel om de sociale als fysieke omgeving. De maatregelen en interventies op deze drie deelgebieden variëren daarbij naargelang de doelgroep. Het gaat om algemene maatregelen die voor alle inwoners zijn bedoeld tot en met programma's die zich richten op risicogroepen.

Gewenste situatie

Wij blijven voorsnog inzetten op het huidige hoofddoel en de in de agenda gepresenteerde subdoelen en doelgroepen. We beoordelen of het huidige model van Reynolds nog toereikend genoeg is of dat overstappen op het model van OKO (Opgroeien in een Kansrijke Omgeving) de gewenste meerwaarde biedt. Reynolds biedt een basis voor alle leeftijden, terwijl duidelijk is dat de jeugd en jongeren onze voornaamste aandacht vragen. Ook mogen aanbieders uitgedaagd worden om binnen hun werkwijze alternatieven te verkennen om de inwoners, risicogroepen en stakeholders beter te bereiken.

Vier partners hebben een gemeente brede kerntaak op het gebied van preventie: Buurtplein, Sport-ID, het Amphion Cultuurbedrijf en de bibliotheek. Deze kerntaak is nu formeel gericht op universele preventie. De opdracht wordt in 2024 uitgebreid naar selectieve preventie om hun huidige en toekomstige inzet op risicogroepen daarmee te bekrachtigen. Laborijn en woningcorporatie Sité, die een rol hebben bij bestaanszekerheid, zullen mogelijk als kernpartners worden toegevoegd. Wij vragen hen om een gezamenlijk plan hoe zij integraal de doelgroepen, al dan niet in geografisch verband (wijk, dorp, gemeente breed), gaan benaderen en betrekken.

3.2.3 Een gezonde uitnodigende fysieke leefomgeving

Huidige situatie

Wij hebben in onze Ontwerp Omgevingsvisie 2023 het belang van een veilige en gezonde leefomgeving vastgelegd, waarbij expliciet wordt ingegaan op mensen en ontmoeten.

We nemen op dit moment al maatregelen die uitdagen tot gezonde keuzes. Denk aan het stimuleren van rook- en tabaksvrije kindomgevingen of de ondersteuning van stadslandbouw zodat mensen kunnen kiezen voor gezond en lokaal geteeld voedsel. We richten ook de openbare ruimtes en publieke gebouwen zo goed mogelijk in zodat ze voor iedereen gemakkelijk toegankelijk en bereikbaar zijn en uitnodigen om mee te doen aan activiteiten.

Gewenste situatie

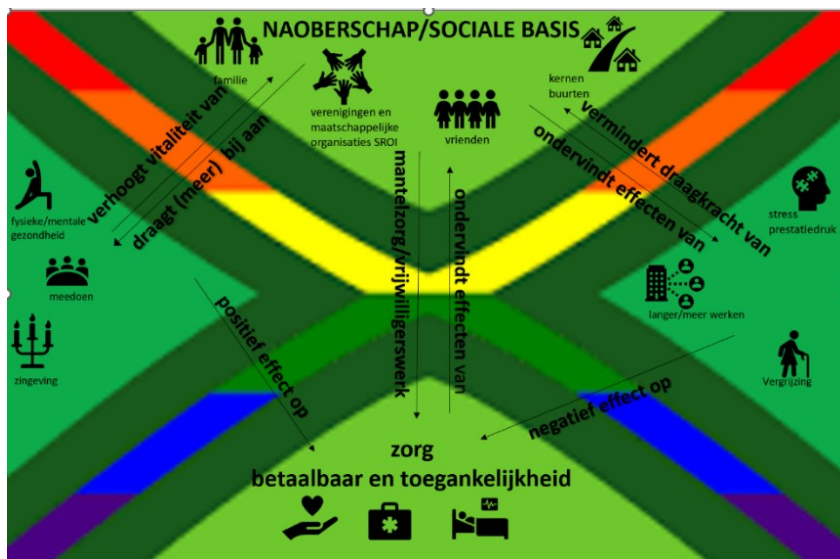
Wij geven uitvoering aan onze omgevingsvisie. Daarin is de ambitie opgenomen om de omgeving groen en beweegvriendelijk in te richten, met rookvrije (kind)omgevingen, met ruimte om elkaar te ontmoeten en klimaat adaptieve maatregelen. Milieurisico's worden in kaart gebracht. Het reclamebeleid wordt bijgesteld zodat er bijvoorbeeld op openbare plekken geen reclame wordt gemaakt voor ongezond voedsel. Wij zetten in wonen op korte afstand van wijkvoorzieningen (bijv. supermarkt, een huisarts, voorzieningen op het gebied van sport, cultuur en recreatie). De voorzieningen bevinden zich op goed bereikbare locaties; wonen en druk verkeer zijn gescheiden. Sportparken zijn bereikbaar in hun directe omgeving.

Werken aan een aantrekkelijke wijk willen we samendoen met inwoners. Het initiatief hiervoor kan zowel vanuit ons als – en bij inwoners komen. Wij vertalen dit onder andere in ons Omgevingsplan.

3.3 Gezonde en sterke sociale omgeving

Wij leggen bij het bevorderen van een gezonde en sterke sociale omgeving de focus op:

- Modern naoberschap waarbij eenzaamheid wordt tegengegaan, ruimte is voor burgerinitiatieven en vrijwilligerswerk, overbelasting van mantelzorgers zo goed mogelijk wordt voorkomen of verminderd en mantelzorgers een gezien onderdeel zijn van de zorgketen.
- De eigen regie en financiële zelfredzaamheid van kwetsbare inwoners wordt bevorderd.
- De preventie infrastructuur op zowel wijk- en dorpsniveau als op gemeenteniveau op orde is.

3.3.1. Modern naoberschap

I. Coalitie één tegen eenzaamheid

Huidige situatie

Doetinchem heeft een breed aanbod aan maatschappelijke voorzieningen en activiteiten waar mensen aan mee kunnen doen. Deze bereikt echter niet altijd de mensen voor wie dit is bedoeld. Vrijwilligersorganisaties hebben zich daarom verenigd om hun aanbod integraal beter voor het voetlicht te brengen. Dit mondde uit in de coalitie "Kom erbij Doetinchem" wat gericht is op het voorkomen en verminderen van eenzaamheid. Ouderen vormen een belangrijke doelgroep, maar de coalitie is er voor iedereen. Zo is het de laatste jaren duidelijk geworden dat jongeren, mede onder invloed van corona, in grote mate eenzaamheid ervaren. Professionals in de eerste lijn kennen de sociale kaart en verwijzen mensen zo goed mogelijk door. Welzijn op recept blijkt in de praktijk een goed instrument hiervoor. Plekken om elkaar te ontmoeten zijn cruciaal. Denk aan het verenigingsleven, maar ook aan ontmoetingspunten (ouderen), buurtkamers en het jongerencentrum (zie 'fysieke en gezonde leefomgeving').

Gewenste situatie

Wij versterken en verduurzamen de huidige lokale aanpak van eenzaamheid om nog beter integraal eenzaamheid te voorkomen, te signaleren, bespreekbaar te maken en te doorbreken. Het tegengaan en het verminderen van eenzaamheid maakt onderdeel uit van de opdracht aan onze preventiepartners. Verder besteedt het onderwijs onder andere vanuit de NPO-middelen hier aandacht aan. Wij verbinden ons aan het landelijk actieprogramma 'Eén tegen Eenzaamheid' door het ondertekenen van 'De 5 pijlers in de lokale aanpak tegen eenzaamheid'. De term eenzaamheid kan soms erg beladen voelen. Het gaat om meedoen en mee kunnen doen.

II. Toekomstbestendige mantelzorg

Huidige situatie

De demografische druk in Doetinchem en de druk in de zorg door financiële en personele tekorten zijn van grote invloed op de

mantelzorg. Het beroep op mantelzorg zal verder toenemen terwijl het aantal mantelzorgers ten opzichte van zorgvragers afneemt. Deze wonen ook niet per definitie dicht bij elkaar in de buurt. Mantelzorg komt net iets meer voor bij mensen met een lage SEP (20%) dan bij mensen met een middel/hoge SEP (17%)(bron: kvnog).

Het regiobeeld gaat uit van zogenaamd “mantelzorgpotentieel” dat een deel van de oplossing zou kunnen zijn. Daarbij doelt zij op de groep 65-plussers die voor de 90-plussers kan gaan zorgen. Wanneer deze groep mantelzorger wordt, is dat geen keus: mantelzorg overkomt je door de omstandigheden.

Gewenste situatie

Investeren in het inbedden van de informele zorg in de zorgketen en het ondersteunen van mantelzorgers blijven uitgangspunten van ons beleid en vragen ook de komende jaren de nodige inzet. Het vinden van de mantelzorgers door onder andere onze buurtcoachteams is een aandachtspunt. Evenals het accepteren van ondersteuning door mantelzorgers. Wij breiden onze communicatiestrategie uit om mantelzorgondersteuning in brede zin en de toegang tot regelingen in het bijzonder te verbeteren.

III. Aantrekkelijk vrijwilligerswerk

Huidige situatie

Vrijwilligers worden de smeerolie van de samenleving genoemd. Zij zijn aanwezig binnen elke sector en talloze verenigingen en organisaties zijn afhankelijk van vrijwilligers. De samenleving is onbetaalbaar en onleefbaar zonder vrijwilligers. Sociale netwerken worden versterkt, voorzieningen blijven in stand gehouden en het biedt mensen tijdsbesteding en ontplooiingsmogelijkheden. De Vrijwilligerscentrale van Buurtplein heeft een centrale rol in het ondersteunen van vrijwilligersorganisaties, heeft Buurthulp opgezet in coronatijd en werkt samen met Laborijn voor de vrijwilliger met afstand tot de arbeidsmarkt. Sport-ID en Cultuurbedrijf Amphion bieden ondersteuning aan de vrijwilligers in de sport en cultuur terwijl Gelders landschapsbeheer de ‘groene’ vrijwilligersorganisaties tijdelijk ondersteunt. Een deel van de organisaties is verenigd in het Platform

Meedoen en Ondersteuning. Er bestaat het Platform Nieuwe Nederlanders en – sinds de komst van Oekraïners – ook de Stichting Platform Ondersteuning Nieuwe Doetinchemmers (POND). Wij kennen het Platform Armoedebestrijding Doetinchem Een deel van de organisaties heeft zich verenigd in “Kom erbij Doetinchem”, de lokale coalitie tegen eenzaamheid. Doetinchem kent veel betrokkenheid maar toch ook nog steeds eenzaamheid.

Gewenste situatie

Wij willen vrijwilligerswerk graag aantrekkelijk houden. Ons vrijwilligerswerkbeleid is toe aan actualisering. Dit nieuw op te stellen tactisch beleid vormt straks de leidraad voor de uitvoering. We houden rekening met verschillende aandachtspunten. Zo staat vrijwilligerswerk onder druk en zijn vrijwilligers gebaat bij begeleiding (coördinatie), deskundigheidsbevordering en waardering. Vrijwilligersorganisaties voegen daar werving en selectie aan toe. Wij willen met onze partners hier verder op inzetten zodat vrijwilligerswerk ook in de toekomst aantrekkelijk blijft. Netwerken van vrijwilligersorganisaties kunnen een verstevigende rol spelen. De vrijwilligerscentrale blijft daarbij een centrale rol vervullen. We benutten daarbij de diversiteit aan potentiële vrijwilligers en vrijwilligerswerk, de kans van vrijwilligerswerk als zinvolle daginvulling voor mensen met een beperking of als opstap voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. We waken ervoor dat er op een verantwoorde manier een beroep wordt gedaan op vrijwilligers (in de zorg) en op ervaringsdeskundigen. Vrijwilligers en actieve burgers vormen een verbindende factor in wijken en buurten.

3.3.2 Bestaanszekerheid bevorderen

1. De financiële huishouding op orde

Huidige situatie

Mensen die te maken met een dreigende armoedegrens en armoede lopen het risico op stress en een verminderde participatie. Daarom zetten wij in op een gestructureerde aanpak van (dreigende) financiële problemen. Ons “Armoedebelief & schulddienstverlening uitvoeringsagenda 2022-2024 Doetinchem” vormt daarbij leidraad.

Doelgroepen vormen de kwetsbare inwoners kinderen die opgroeien in armoede, mensen met een verstandelijke beperking, nieuwkomers, laaggeletterden, alleenstaanden zonder kinderen met een laag inkomen. Jongeren tot 27 jaar vormen een speciale doelgroep waarbij de focus sterk ligt op het voorkomen van financiële problemen.

Gewenste situatie

Wij geven ook de komende jaren uitvoering aan de uitvoeringsagenda. Wij anticiperen op nieuwe ontwikkelingen zoals in het recente verleden op de energiecrisis met "Grip op energie", een financiële tegemoetkoming aan minima.

2. Basisvaardigheden op orde

Huidige situatie

Het kunnen toepassen van taal-, reken- en digitale vaardigheden is een voorwaarde om de weg te kunnen vinden in de maatschappij. Om kortom te kunnen blijven meedoen. In de Achterhoek willen we dat iedereen dezelfde kans heeft. Gemeente Doetinchem investeert daarom samen met de regiogemeenten in de aanpak van laaggeletterdheid.

Mensen met een lage SEP, laaggeletterden en ouderen hebben de minste gezondheidsvaardigheden. Deze vaardigheden zijn gericht op het bewust zijn hoe zij hun gezondheid kunnen behouden of verbeteren en hun weg in de zorg te vinden. Daar is op dit moment nog onvoldoende aandacht voor.

Gewenste situatie

Wij zetten de aanpak laaggeletterdheid voort in regionaal verband. Wij verbinden gezondheidsvaardigheden aan de training van laag geletterden. Wij onderzoeken hoe we kunnen investeren om professionals te scholen om het gebrek aan gezondheidsvaardigheden te herkennen, daarop in te spelen (bij informatievoorziening) en daar waar mogelijk te verbeteren.

3.3.3 De preventie infrastructuur op orde

Huidige situatie

De wijkregisseur heeft een strategische overkoepelende functie. Deze signaleert, regisseert en verbindt. De wijknetwerken, met onder andere de buurtcoach van Buurtplein, de buurtsportcoach van Sport-ID en de wijkbeheerder van Buha, ondernemen in onderlinge afstemming actie om de sociale cohesie te herstellen of te bevorderen. De wijk- en dorpsverbinder halen de vraag van de inwoners op en vertalen deze in activiteiten. De wijk- en dorpsverbinder hebben de taak tot aanjagen. Inwonersparticipatie krijgt op deze manier op continue wijze vorm en beperkt zich niet tot een incidentele uitvraag. De wijk- en dorpsverbinder zijn echter nog prille functies en vragen een betere inbedding in de preventie infrastructuur. Dit geldt ook voor de gezondheidsmakelaar die zich beweegt op tactisch niveau.

Gemeentebreed kent Doetinchem vier kernpartners (Buurtplein, Sport-ID, Amphion, bibliotheek West Achterhoek) met de taak preventie voor al onze inwoners.

De pilot Welzijn op Recept is een scharnierfunctie tussen collectieve preventie en het voorliggend veld enerzijds en individuele preventie/ondersteuning als vangnet anderzijds.

Gewenste situatie

De preventie infrastructuur wordt in de toekomst doorontwikkeld. Wijkregisseurs hebben hun eigen budget om wijk- en dorpsverbinders in te zetten daar waar dit het meest nodig is. Zij leggen verantwoording af aan de inwoners via de wijk- of dorpsraad en het wijknetwerk. Ze zijn onafhankelijk van een organisatie zodat zij dicht bij de inwoners kunnen staan. Het wijknetwerk, inclusief de buurtsportcoach en de cultuurcoach, wordt ingezet waar dat functioneel nodig is. Wij stimuleren de inzet van ervaringsdeskundigen c.q. sleutelfiguren. De focus ligt primair maar niet uitsluitend op onze 'aandachtswijken'.

De kernpartners komen gemeente breed met een gezamenlijk plan om inwoners, en met name inwoners met een gezondheidsachterstand te

betrekken (zie 3.2.1). Wij kijken naar de goede voorbeelden in andere gemeenten zoals de Talentenverbinder in gemeente Aalten. De gezondheidsmakelaar krijgt mogelijk een andere positie.

Wij stimuleren gemeente- en buurtgerichte burgerinitiatieven. Hierbij is er ruimte om te experimenteren.

Welzijn op recept zal de komende jaren gemeentebreed worden uitgerold.

3.4 Vitaal ouder worden

Huidige situatie

De dubbele vergrijzing, de toename van chronische aandoeningen die daarmee gepaard gaat, de toename van dementie, het zo lang mogelijk zelfstandig thuis wonen en de toenemende druk op de zorg zijn een paar van de belangrijkste redenen om te investeren in het vitaal ouder worden. Daarbij geldt dat ouderen in een lage SEP meer risico hebben op gezondheidsrisico's en daar langer mee moeten leven.

Vitaal ouder worden gaat over lichamelijke vitaliteit, waar voldoende beweging en goede voeding aan bijdragen. Ook gaat het over vitaal blijven op sociaal en mentaal gebied, met een sociaal netwerk waar je deel van uitmaakt en door activiteiten te ondernemen waardoor je zinvol voelt. Het gaat erom dat mensen, samen met hun naasten, in regie blijven over hun eigen leven. Belangrijk is om ons te richten op wat ouderen willen, zodat de kwaliteit van leven van alle ouderen geborgd is.

Vitaal ouder worden is verbonden aan het WOZO-programma en de Nationale Dementiestrategie. Beiden dragen bij aan het (samen) vitaal ouder worden.

Gewenste situatie

Wij continueren onze huidige inzet, breiden deze waar mogelijk uit en zorgen samen met kern- en netwerkpartners en andere professionele- en vrijwilligersorganisaties dat ouderen veerkrachtig om kunnen gaan

met de veranderingen in hun leven. Dat doen we samen met hun omgeving, waarbij we de focus leggen op eigen regie en het bij elkaar brengen van de juiste expertise op het juiste moment. Met een positieve benadering kijken we met ouderen naar de mogelijkheden die er wél zijn. Dit doen wij op lokaal niveau en in regionale afstemming en samenwerking. Wij maken deel uit van het Netwerk Ouderen en Veerkracht Achterhoek (NOVA).

Dit netwerk werkt vanuit de volgende aandachtsgebieden:

- Eerder denken over later
- Vitaal ouder worden
- Passend wonen
- Oud maar niet out
- Passende zorg en ondersteuning op het juiste moment.

4. Alle brede SPUK-middelen zijn aangevraagd

Gemeente Doetinchem heeft alle brede SPUK-middelen aangevraagd. Deze zijn een vervanging van bestaande SPUK-middelen die al worden ingezet. De extra toegevoegde middelen geven armslag om de noodzakelijke onderlinge verbindingen te verbeteren en verder te investeren in onze preventie infrastructuur.

5. Doelen en interventies 2023 - 2026 per hoofdpogave

Hoofdstuk 5 maakt de vertaling van de gewenste situatie per hoofdpogave zoals beschreven in hoofdstuk 3 in doelen en bijbehorende interventies.

5.1 Gezond en kansrijk opgroeien

5.1.1 Kansrijke start

Doelen:

1. Meer kansengelijkheid in de eerste levensfase van een kind, met speciale aandacht voor kwetsbare gezinnen.
2. Een betere samenwerking met ketenpartners rondom de eerste 1000 dagen van een kind.

Interventies

1. Wij continueren de inzet voor de eerste 1000 dagen voor een kansrijke start.
2. Wij sluiten aan bij de regionale inrichting Kansrijke start.
3. We starten met een pilot kortdurende videohome training VVE. In het kader van ouderparticipatie worden ouders van kinderen met een VVE indicatie bewust gemaakt van het belang van goede communicatie voor zowel de spraak-taal ontwikkeling als de sociaal-emotionele ontwikkeling van hun kind.

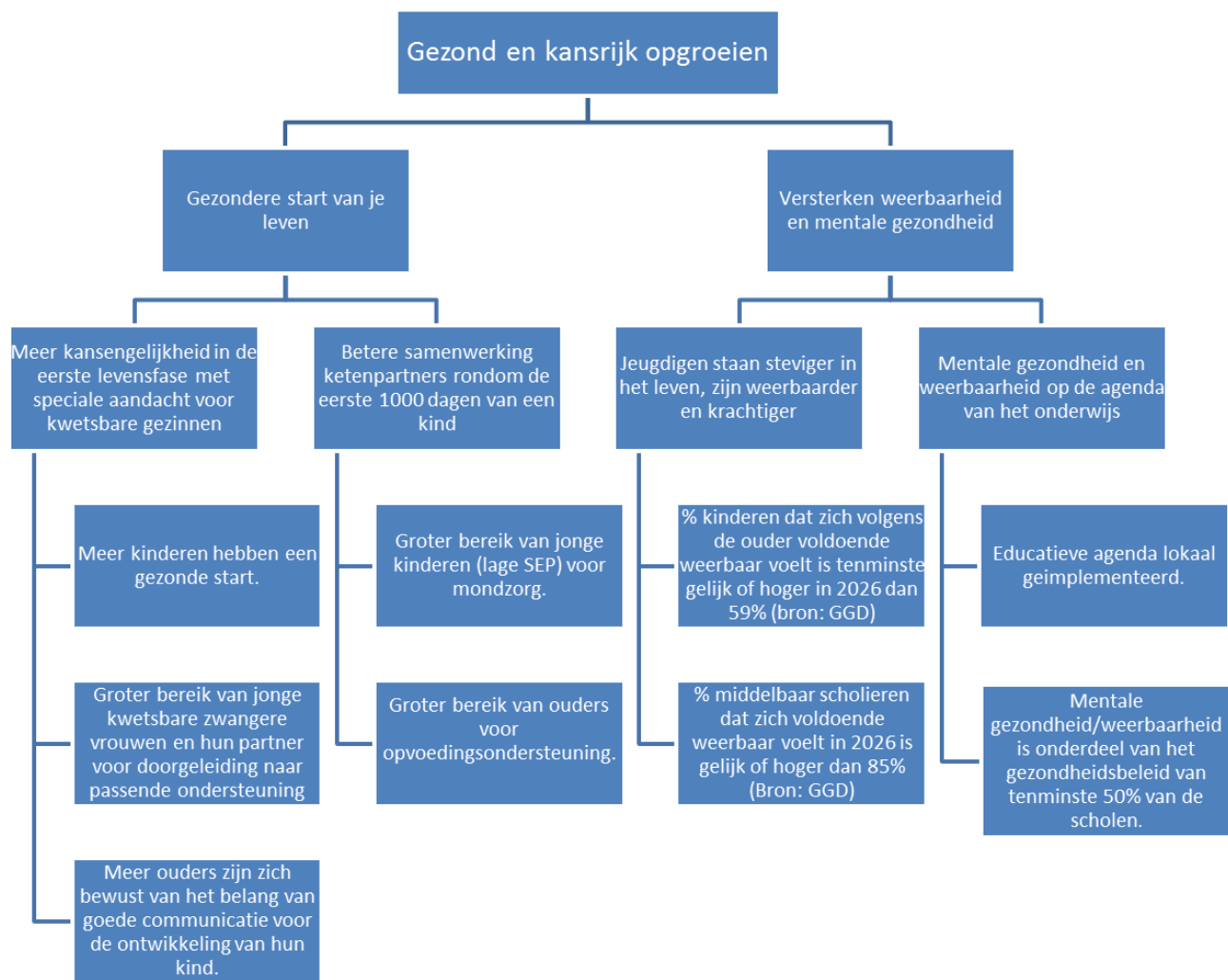
5.1.2 Doorlopende ontwikkellijn

Doelen

1. Jeugdigen staan steviger in het leven, zijn weerbaarder en krachtiger.
2. Mentale gezondheid/weerbaarheid staat structureel op de agenda van het onderwijs.

Interventies

1. Wij stellen de educatieve agenda op (2023-2024).
2. Tot 1 augustus 2025 inzet vanuit de middelen van het Nationaal Programma Onderwijs voor de bestedingsdoelen:
 - Extra inzet op sport en cultuur in het kader van het welbevinden van leerlingen.
 - Versterken mentale weerbaarheid (o.a. d.m.v. Rots en Water trainingen)
3. Participeren van leerlingen in Playing for Succes.
4. Wij continueren de lopende interventies in 2023-2026 op het gebied van mentale gezondheid m.b.v. onze kernpartners preventie, GGD NOG en Iriszorg in de Buurt.
5. We nemen mentale gezondheid en sociale weerbaarheid op als onderdelen van de thema's onderwijs/jeugdhulp en burgerschap in de educatieve agenda die we samen met het onderwijs en overige maatschappelijk partners uit Doetinchem ontwikkelen.
6. Wij werken mee aan de week van Respect (Respect Foundation).
7. We implementeren de maatregelen van de Hervormingsagenda jeugdhulp om het voorkomen van jeugdhulp te realiseren en bij te dragen aan de landelijke lijn voor de hervorming van het jeugdhulpstelsel.

5.2 Fysiek en mentaal gezond in Doetinchem

5.2.1 Sport, bewegen en cultuur

Doelen

1. Versterken de sport- en cultuurinfrastructuur;
2. Vergroten van het bereik van sport, bewegen en cultuur, daarbij aansluitend op de regionale ketenaanpakken 'kinderen naar een gezond gewicht' en 'gecombineerde leefstijlinterventies volwassenen'.
3. Meer zichtbare betekenis geven aan sport, bewegen en cultuur.

Interventies

1. Inzet op sportieve en gezonde brede scholen en op vaardig in bewegen. Aandachtsgebieden hierbij zijn:
 - Aanbieden bewegingsonderwijs in primair onderwijs
 - Kwaliteitsverbetering bewegingsonderwijs in primair onderwijs
 - Sport- en beweegstimulering van jeugd
 - Stimuleren en ondersteunen van veelzijdig beweegprogramma's
 - Inzet op voorkomen van beweegachterstanden en overgewicht bij jeugd in het kader van preventie.
2. Participatie en zelfredzaamheid van ouderen en chronisch zieken door middel van bewegen:
 - Faciliteren, ondersteunen en stimuleren bewegen voor ouderen en chronisch zieken
 - Inzet op gecombineerde leefstijl interventies
 - Het gericht trainen van power van de spieren (het explosief vermogen van spieren) bij ouderen (powerfull aging) wanneer dit bewezen effectief is (voorbeeld pilot gemeente Berkelland)
3. Het vergroten van het bereik van sport en bewegen:
 - Het verbinden van sportaanbieders aan maatschappelijke partijen in onderwijs, cultuur, welzijn en zorg.
4. Versterken van het fundament van sport en bewegen:
 - Inzet op bestuurs- en kaderondersteuning
 - Inzet op brede samenwerking op sportparkniveau

- Inzet op sociale veilige sportaanbieders
 - Inzet op verbreden aanbod binnen sportaanbieders
 - Uitvoering aan pilots zoals "De Pas erin" (actieonderzoek naar de invloed van wandelen op gezondheid van mensen o.a. met lage SEP).
5. Herijking lokaal Sportakkoord, in navolging van het herijkte regionaal Beweeg- en Sportakkoord in 2024.
 6. Vaststellen cultuurbeleid Doetinchem, eind 2023.
 7. Uitvoeringsagenda cultuur in 2024 gericht op:
 - Aanbod op basis van de vraag, complementair zowel binnen cultuur als andere domeinen waaronder sport
 - Vertaald in heldere opdracht aan de kernpartners inclusief benodigde middelen
 - Doorlopende leerlijn: voor iedere fase in iemands leven moet aanbod op gebied van cultuur zijn
 - Specifieke inzet op jongeren
 - Inzet van personen die de verbinding maken tussen vraag en aanbod, zorg en welzijn, doelgroepen (combinatiefunctionaris cultuur), maar ook de regio.
 8. Inzet talentmakelaar (i.o.) om kansen naar de jeugd te brengen, aan te sluiten bij hun wensen (2023-2026).
 9. "Lang leve kunst" uitbreiden, intensiveren en regionaal borgen (2023-2026).
 10. Onderzoek naar de behoeften en interesse van de groep 30- tot 50-jarigen (2024).
 11. Het verbinden van cultuuraanbieders aan maatschappelijke partijen in onderwijs, sporten en bewegen, welzijn en zorg.

5.2.2 Preventie verslaving

Doelen

1. Optimale werkwijze van preventie.
2. Toename bereik onderwijs;
3. Toename bereik professionals regelgeving, handhaving en educatie/voorlichting;

4. Positieve ontwikkeling van de BRAVO indicatoren onder hieronder genoemde doelgroepen (jeugd, jongeren, ouderen & alcohol).

Interventies

1. Onderzoek naar de meerwaarde van een overstap op het model van OKO (Opgroeien in een Kansrijke Omgeving)
2. Evidence based voorlichting aan jeugd, jongeren en hun omgeving.
 - Afname problematisch alcoholgebruik;
 - Gerichte aanpak van het regelmatig bingedrinken onder 14- tot 18-jarigen
 - Terugdringen van overmatig drinken door de groep studenten.
3. Terugdringen van overmatig drinken door de groep jonge ouderen in de Achterhoek
4. Aanpak "Doetinchem rookvrij" in samenhang met Achterhoek rookvrij (www.Achterhoekrookvrij.nl).
5. Een gezonde fysieke omgeving:
 - Doorvoeren van de gezonde sportkantine
 - Rookvrij, alcohol uit beeld van de jeugd, geen alcohol voor de jongeren.

5.2.3 Een gezonde uitnodigende fysieke leefomgeving

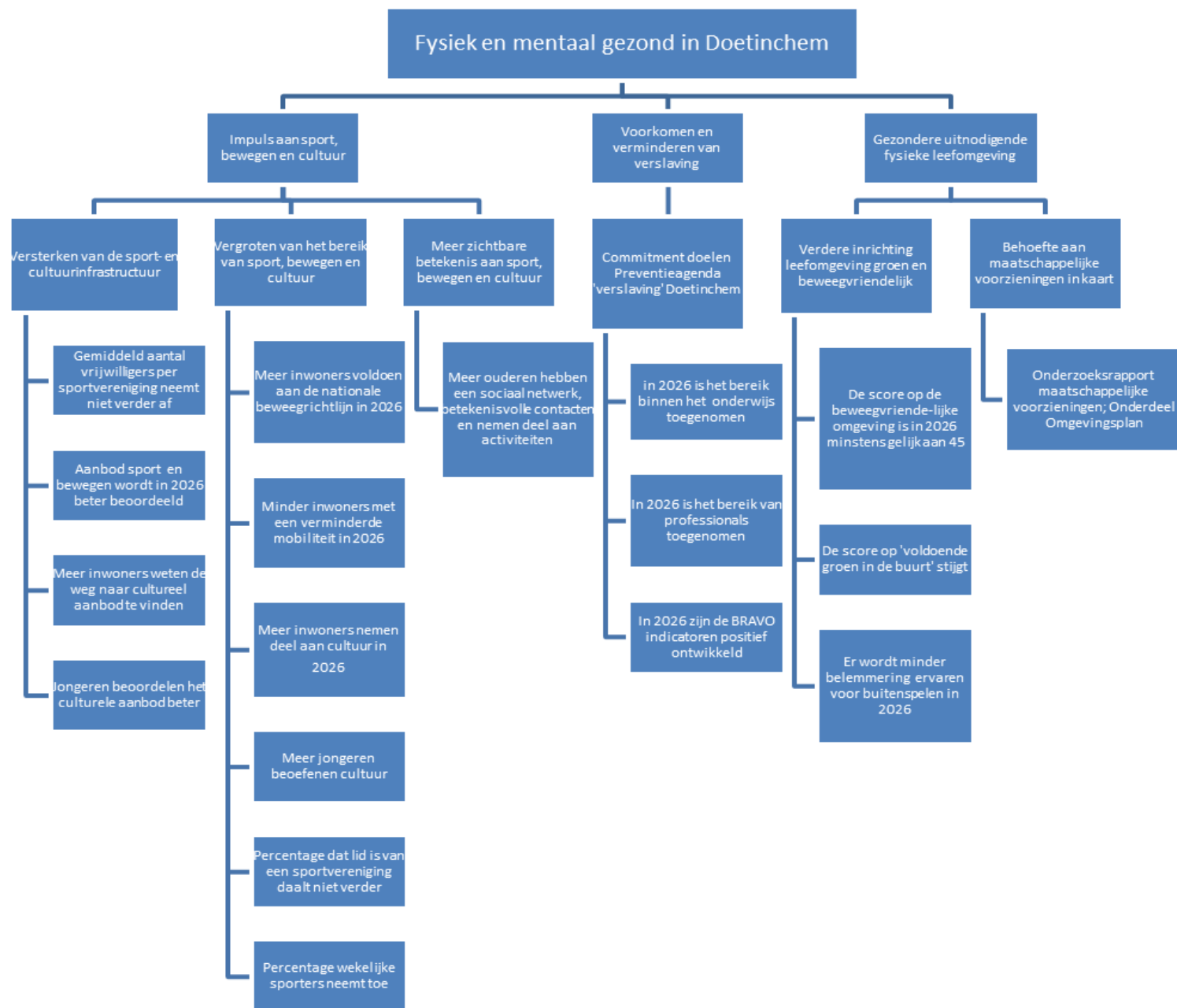
Doelen

1. De score op een beweegvriendelijke omgeving blijft minimaal gelijk of stijgt;
2. Er is meer voldoende groen in de buurt;
3. Minder ouders van kinderen tussen 2 en 12 jaar geven aan dat hun kind belemmerd wordt in het buiten spelen door gebrek aan speelplekken;

4. De actuele en toekomstige behoefte aan maatschappelijke voorzieningen en de spreiding ervan is bekend. De ruimte wordt daarop ingericht.

Interventies

1. Uitvoering van de Omgevingsvisie 2023 met focus op thema Mensen en ontmoeten waarbij de omgeving uitnodigt tot o.a. bewegen en ontmoeten:
 - De gemeente neemt maatregelen die uitdagen om gezonde keuzes te maken. Denk aan het stimuleren van een rook- en tabaksvrije omgeving bij plekken waar kinderen opgroeien, spelen, sporten en naar opvang of school gaan.
 - Doet onderzoek naar de gewenste maatschappelijke voorzieningen nu en in de toekomst (2023).
 - Reserveert de noodzakelijke ruimte voor maatschappelijke voorzieningen (2024-2026).
 - Legt waar mogelijk normen vast die ons helpen te bepalen waar en hoeveel maatschappelijke voorzieningen er nodig zijn.
 - Hanteert de norm voor beweegvriendelijke omgeving.
2. Lokaal hitte communicatieplan 2023; evaluatie in 2024 en zo nodig bijstellen.
3. Uitbreiding checklist "Evenementen: voldoet jouw evenement aan een gezonde omgeving?" naar verenigingen breed.
4. Uitvoering van de uitvoeringsagenda toegankelijkheid.

5.3 Gezonde en sterke sociale omgeving

5.3.1 Bevorderen van modern naberschap

I. Coalitie Eén tegen eenzaamheid

Doelen

1. Mensen blijven meedoen in de samenleving.
2. Mensen zijn geïnformeerd over de mogelijkheden tot meedoen.

Interventies

1. Ondertekenen van "De 5 pijlers in de lokale aanpak tegen eenzaamheid" in het kader van het landelijke Actieprogramma Eén tegen Eenzaamheid.
2. Verbeterde samenwerking op het gebied van (vroeg)signalering en doorverwijzing via o.a. Welzijn op recept maar ook via de bestaande netwerken en organisaties (Coalitie, Kernpartners preventie, wijknetwerken, onderwijs, ouderenbonden).
3. Aanpak eenzaamheid als onderdeel van integrale aanpak kernpartners preventie.
4. Inzicht in aanbod op papier en digitaal in toegankelijk taalgebruik.

II. Toekomstbestendige mantelzorg

Doelen

1. Er is een groter bereik van de ondersteuning waarmee overbelasting wordt voorkomen of verminderd.
2. De informele zorg is aantoonbaar ingebed in de totale zorg.

Interventies

1. Wij zetten onze huidige wijze, overeenkomstig de leidraad voor de uitvoering, van mantelzorgondersteuning voort. Wij doen dat met onze partners uit het netwerkoverleg mantelzorgondersteuning o.l.v. de Mantelzorgcentrale van Buurtplein. Dit gebeurt i.s.m. het netwerk informele zorg waarin partijen met zorgvrijwilligers zitting hebben. Wij zoeken de komende jaren verbinding met de sport-, cultuur- en mogelijk natuur(verenigingen) en met de formele zorg.
2. Extra aandacht voor:

- Het stimuleren van bedrijven om mantelzorgvriendelijk beleid te ontwikkelen
 - Het stimuleren van het onderwijs om aandacht te hebben voor leerlingen/studenten met mantelzorgtaken en ondersteuning te bieden.
 - Mantelzorgers met een niet-Nederlandse achtergrond
3. Wij handhaven de afstemming met ons beleid bestaanszekerheid waar bijvoorbeeld de GemeentePolis (collectieve zorgverzekering minima) onderdeel vanuit maakt als rugdekking voor mantelzorgers en zorgvragers met een lage SEP.
 4. De consulenten van de Mantelzorgcentrale consolideren na hun start in 2023 hun inzet in de wijk dicht bij de mantelzorgers en met korte lijnen naar de buurtcoachteams.
 5. De mantelzorger heeft een duidelijke positie in het gesprek met de cliënt. Is onderdeel van methodisch werken. Gecontracteerde zorgaanbieders worden bewust gemaakt van het belang van het betrekken van mantelzorgers bij de zorg zoals ook overeengekomen in hun contract en onderdeel te laten zijn van het zorgplan.
 6. Wij onderzoeken de komende jaren of en hoe wij investeren in:
 - Een klantvolgsysteem waarbij mantelzorger (en cliënt) en formele zorgverleners met elkaar (digitaal) kunnen communiceren en het huidige eenrichtingsverkeer wordt doorbroken. Deze route loopt bij voorkeur via Welzijn op Recept.
 - Verbeterde communicatie t.a.v. mantelzorgregelingen. Dit doen we bij voorkeur in (sub)regionaal verband met gemeenten en hun mantelzorgconsulenten.
 - De gewenste respijtzorg (type, tijdsduur, kosten).
 - De mogelijkheden van een pré-mantelzorgwoning, anticiperend op het zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen van mensen, ook bij een beperking, de krapte in de zorg en de huidige krapte op de woningmarkt, evenals de mogelijkheden van kangoeroewoningen.

III. Aantrekkelijk vrijwilligerswerk

Doelen

1. Er ligt geactualiseerd "vrijwilligerswerkbeleid: een leidraad voor de uitvoering".
2. Er zijn minimaal evenveel vrijwilligers als in 2023.
3. Er is inzicht in de werkwijze op basis waarvan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt wordt toegeleid naar werk dan wel vrijwilligerswerk.
4. De vrijwilligerscentrale ontwikkelt zich door naar haar niveau van opereren in 2019.

Interventies

1. Het vrijwilligerswerkbeleid, leidraad voor de uitvoering, wordt geactualiseerd in 2024.
2. De vrijwilligerscentrale blijft toegerust worden om haar taak, primair het ondersteunen van vrijwilligersorganisaties maar ook bijvoorbeeld het verder verstevigen van burenhulp, vanuit het huidige niveau weer op het niveau van 2019 te blijven uitvoeren.
3. Herijking wijze van faciliteren van netwerken van vrijwilligersorganisaties.

5.3.2 Bestaanszekerheid op orde

I. De financiële huishouding op orde

Doelen

1. Voorkomen, dan wel het oplossen, van (ergere) financiële problemen.
2. Laagdrempelige dienstverlening.

Interventies

1. Minimaregelingen (Meedoenarrangement, compensatieregelingen zorgkosten, bijzondere bijstand, kwijtschelding gemeentelijke belastingen).
2. Schulddienstverlening.
3. De termijnen in de procedures worden gerespecteerd.

4. Maatregelen die de toegankelijkheid bevorderen zoals de snelbalie, verbeterde begrijpelijkheid van brieven/beschikkingen, App schulddienstverlening, ondernemerssteunpunt.
5. Door ontwikkelen en verder bouwen.

II. De basisvaardigheden op orde

Doelen

1. Meer inwoners met een achterstand zijn in staat tot het toepassen van taal-, reken- en digitale vaardigheden, voorwaarde om beter wegwijs te zijn in de samenleving.
2. Meer mensen met gezondheidsvaardigheden bij degenen waar dit het minst ontwikkeld is: mensen met een lage SEP, laaggeletterden en ouderen.

Interventies

1. Continuering lopende aanpak 'laaggeletterdheid' in 2023-2026:
 - Een passend aanbod voor inwoners;
 - Een goede netwerkstructuur van signalering, toelating en scholing van laaggeletterden.
2. Verbetering aandacht voor gezondheidsvaardigheden als onderdeel van aanpak laaggeletterdheid.
3. Professionals van welzijn tot werk worden geschoold om het gebrek aan gezondheidsvaardigheden te herkennen, daarop in te spelen (bij informatievoorziening) en waar mogelijk te verbeteren.
4. Laaggeletterdheid wordt verder aangepakt in combinatie met training gezondheidsvaardigheden (Bondgenootschap Geletterdheid Achterhoek).
5. Eventuele inzet talentverbinder i.o..

5.3.3 Preventie infrastructuur op orde

Doelen

1. Functies en taken binnen de preventie infrastructuur op wijk- en gemeenteniveau zijn geformaliseerd en bekend gemaakt (2024).
2. Preventie is opgenomen in de jaarlijkse en/of meerjarige overeenkomsten met onze kernpartners.

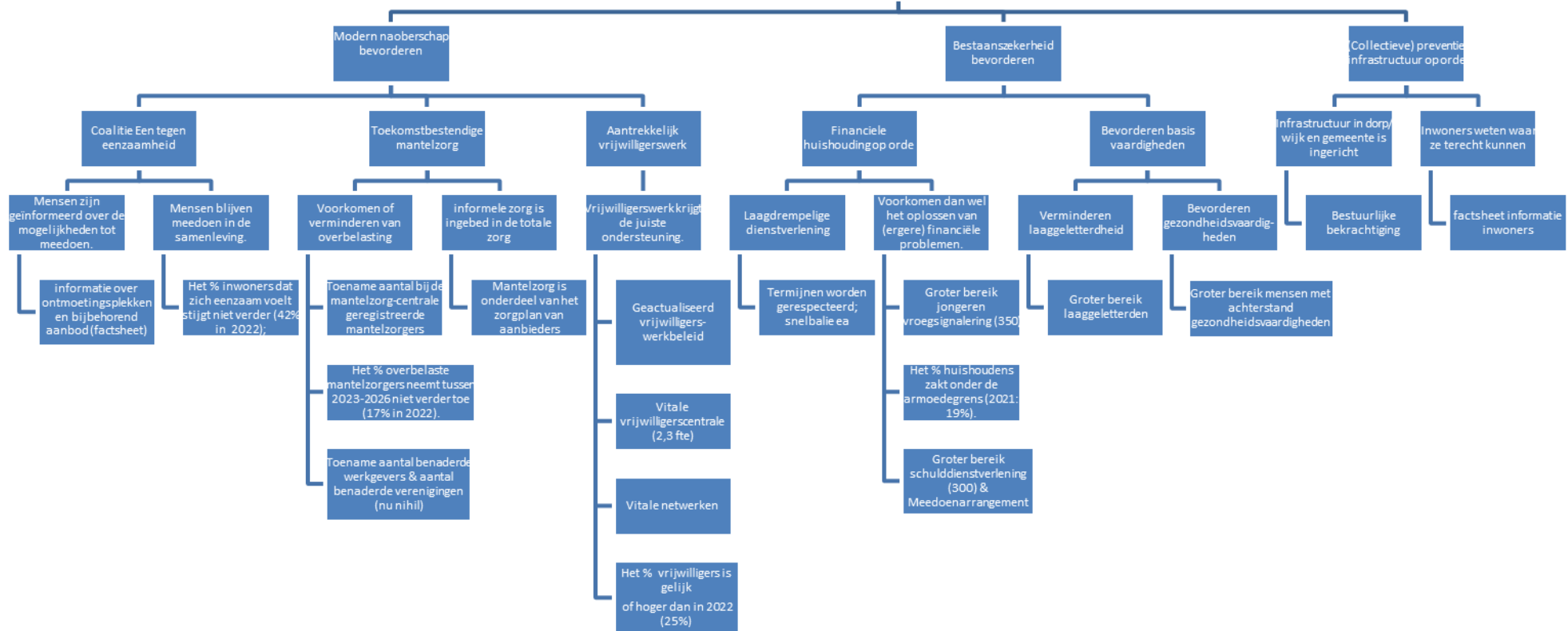
3. Inwoners zijn beter bekend waar zij met hun initiatieven terecht kunnen en waar zij aan activiteiten kunnen deelnemen.

Interventies

1. Functies, taken en wijze van samenwerken worden uitgewerkt en formeel bekrachtigd (wijkregie – gezondheidsmakelaar 2.0 /talentmakelaar – wijk/dorpsverbinder).

2. Kerntaken universele en selectieve preventie worden vastgelegd in de overeenkomsten met onze (nieuwe) kernpartners.
3. De wijze van betrekken van inwoners vormt onderdeel van de opdracht.
4. Nieuwe inwoners ontvangen een factsheet met de maatschappelijke kernpartners en contactgegevens. Deze wordt jaarlijks geactualiseerd.

Bevorderen gezonde en sterke sociale omgeving

5.4 Vitaal ouder worden

5.4.1 Gezonde leefstijl in een gezonde sociale omgeving

Doelen leefstijl

1. Meer ouderen hebben een gezonde(re) leefstijl.
2. Meer ouderen voelen zich op sociaal en mentaal gebied fit.

Interventies

1. Aansluiten bij de interventies genoemd onder 5.2. "Fysiek en mentaal gezond" met extra focus op:
 - a. Het uitvoeren van het regionaal en lokaal sportakkoord met inzet van specifieke campagnes.
 - b. Het nog meer bewustmaken van professionals van hun rol in de signalering van verminderde vitaliteit op fronten zoals overmatig alcoholgebruik, ondervoeding en veiligheid in huis.
 - c. Het creëren van bewustwording onder ouderen over het belang van een gezonde leefstijl en de gevolgen van een ongezonde leefstijl, zoals overmatig alcoholgebruik of overgewicht.
2. Het optimaliseren van (structurele) verbindingen tussen het medische domein (huisartsen, fysiotherapeuten, specialisten), het sociale domein (beweegmakelaars, buurtcoaches) en het lokale beweeg- en sportaanbod.

Doelen sociale omgeving

Meer ouderen hebben een sociaal netwerk/betekenisvolle contacten en nemen deel aan activiteiten.

Interventies

1. Aansluiten bij de interventies genoemd onder 5.3 "Een gezonde sociale omgeving" met focus om o.a. voldoende, nabije en goed toegankelijke ruimten voor ouderen en voorbereiding op zo lang mogelijk zelfstandig wonen in de eigen - aangepaste - of een andere meer passende, woning.

5.4.1 Valpreventie

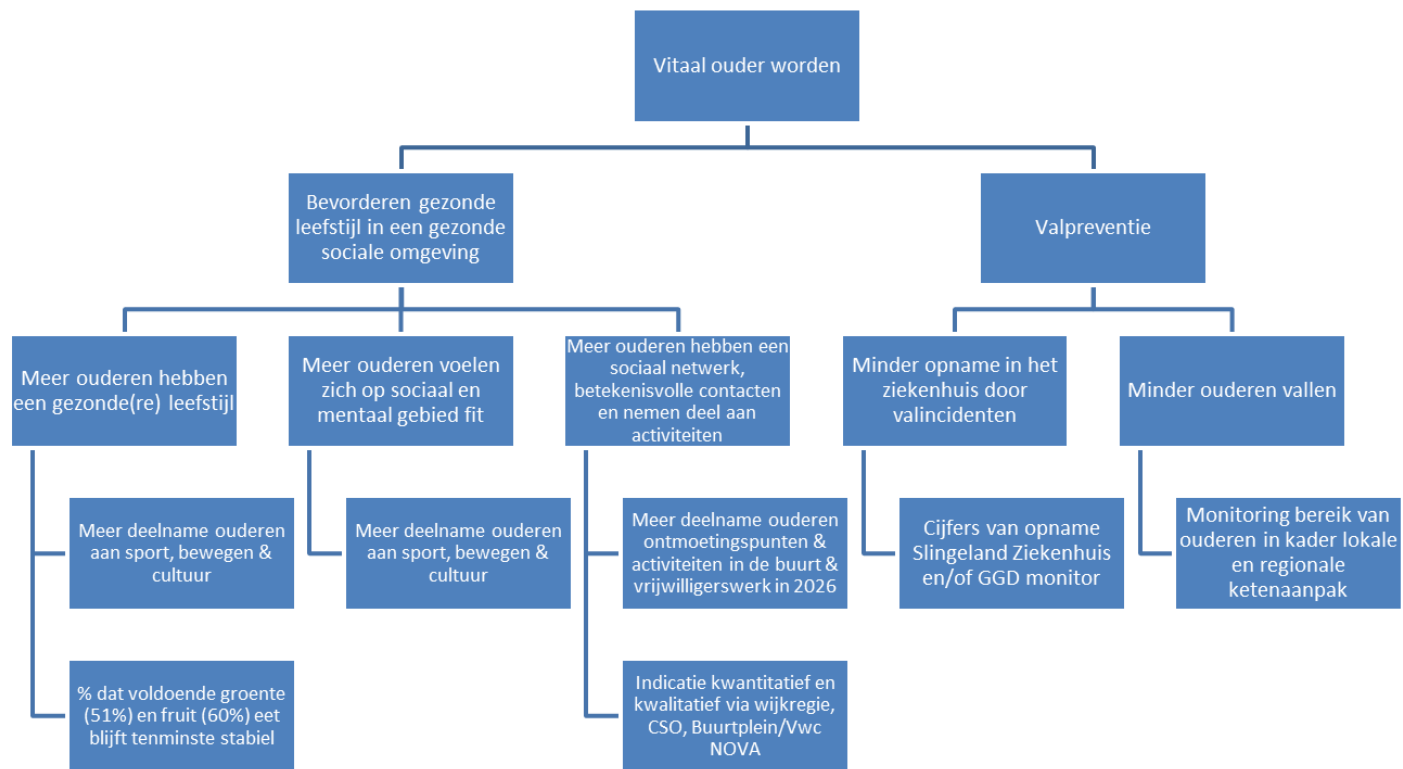
Doelen

1. Minder thuiswonende 65-plussers met een valincident.

2. Minder thuiswonende 75- t/m 84-jarigen met een valincident.
3. Minder ziekenhuisopnames na valongevallen van 65-plussers per 10.000 inwoners.
4. Ouderen zijn bekend met de meerwaarde van en mogelijkheid tot valpreventie.

Interventies

1. Aansluiten bij de regionale ketenaanpak valpreventie en deze vertalen naar de lokale situatie.
2. Continueren (2023) en verbeteren lokale aanpak (2024) op basis van afspraken regionale ketenaanpak door Sport-ID en 1^e lijn gericht op:
 - a. Bewustwordingscampagnes aan thuiswonende ouderen in het kader van 'eerder denken over later'. De inzet is onder meer gericht op mobiliteit en valrisico's in en om het huis.
 - b. Het tijdig opsporen van thuiswonende ouderen met een verhoogd valrisico en het vaststellen van de mate van dit valrisico.
 - c. Het aanbieden van door VWS erkende en door Menzis ingekochte beweeginterventies. De fysiotherapeut geeft eenmalig een les waarin er valtechnieken worden geoefend. De buurtsportcoach van Sport-ID biedt twee keer per jaar (voor- en najaar) een In Balans training aan van ongeveer 10 weken. Deze training bevat ook een valrisicotest en een valanalyse. Zeker Bewegen wordt door een lokale fysiotherapeut uitgevoerd.
 - d. Het doorverwijzen en (indien noodzakelijk begeleiden) naar structureel beweeg- en sportaanbod en uitvoering door de beweegmakelaar van Sport-ID.
 - e. Sport-ID organiseert in 2023 een terugkombijeenkomst na elke reeks om de deelnemers nog een keer op te frissen met alle informatie die ze gehad hebben. Hieraan is veel behoefte vanuit de deelnemers. Daarnaast kan Sport-ID mogelijk de podotherapeut een rol geven in het maken van een voetscan om deelnemers te informeren over het persoonlijk valrisico. Dat geldt ook voor het inzetten van een ergotherapeut die informeert over de beschikbare hulpmiddelen.
3. Sport-ID neemt valpreventie in al haar aanbod en contact met ouderen mee.

6. Versterken kennis- en adviesfunctie GGD NOG

Een stevige kennisinfrastructuur is belangrijk om nu en in de toekomst goed onderbouwde (beleids)keuzes te kunnen maken. Dit gebeurt op basis van prioriteren, meten en continue verbeteren. GGD'en hebben van oudsher een belangrijke rol als kennis- en adviespartner in het publieke domein. Daaronder vallen taken als dataverzameling, het verschaffen van inzicht in de gezondheidssituatie van de bevolking en advisering over de inzet van (effectieve) interventies (p. 42, GALA).

Om haar regionale kennis- en adviesfunctie te versterken vraagt GGD NOG met nadruk om een sterk opdrachtgeverschap vanuit gemeenten. GGD NOG krijgt de opdracht om inzicht te bieden in de gezondheidssituatie in de gemeente(n) en de situatie te duiden door middel van een interactief dashboard. Hierbij kan gedacht worden aan:

- (Meer) inzicht geven in de gezondheidssituatie op (sub)regionaal-, gemeente-, wijk- en buurtniveau.
- Dynamisch weergeven van regionale en lokale data (bijvoorbeeld door middel van doorontwikkeling van Kompas Volksgezondheid).
- (Nog meer) verbinden van monitordata met data uit andere domeinen d.m.v. GERDA.
- Ontwikkelen en weergeven van (standaard)set van indicatoren voor het monitoren van:
 - o De voortgang van de uitvoering van de ketenaanpakken
 - o De (domein overstijgende) samenwerking van partijen
 - o De impact van de ketenaanpakken (bijv. gezondheidseffecten, verkleinen gezondheidsverschillen)
- Duiding van/bij data om zo te komen tot een continu verbeterproces (tijdige bijsturing mogelijk maken).

7. Hoe wordt de voortgang bewaakt?

Het plan van aanpak GALA geeft uitvoering aan ons beleid (in ontwikkeling) en bijbehorende uitvoeringsagenda's. Dit geldt ook voor onder andere de ketenaanpakken en de gemeentelijke aan IZA gerelateerde onderwerpen. Wij streven ernaar om de uitvoering zo goed mogelijk in samenhang te volgen.

Wij bewaken de specifieke voortgang van GALA aan de hand van de thema's, hun doelen en indicatoren en de inzet van bijbehorende financiële middelen. Wij stemmen intern elke zes weken af. Wij houden voortgangsgesprekken met onze kernpartners en andere stakeholders.

Lokaal sportakkoord

Het lokale sportakkoord is herijkt. In de herijking is een begroting opgenomen gericht op de inzet van € 44.000 voor het bereiken van inwoners met een afstand tot bewegen en sport en de vitaliteit van sport- en beweegaanbieders. Dit betreft lokale inzet van de middelen. De kerngroep van het Sportakkoord volgt de inzet inhoudelijk

Brede regeling Combinatiefuncties

De brede regeling combinatiefuncties is onderdeel van de opdracht aan Cultuurbedrijf Amphion (gemeentelijk Cultuurbedrijf) en Sport-ID (gemeentelijk Sportbedrijf) voor het stimuleren van cultuur, sport en bewegen in de gemeente Doetinchem. Er is een periodiek overleg om voortgang te bewaken en de opdracht wordt jaarlijks bijgesteld op basis van bevindingen, resultaten en nieuwe kansen. Als gevolg van gewijzigde profielen wordt met het basisonderwijs besproken hoe we komen tot een afbouw van de inzet van vakleerkrachten.

Terugdringen gezondheidsachterstanden

Voorheen kregen we middelen voor het uitvoeren van de preventieakkoorden en de Gezond in de Stad middelen. Deze zijn verwerkt in het leefstijlgedeelte van het beweeg- sport en leefstijlakkkoord, de samenwerkingsovereenkomst met Sport-ID en van

de preventieagenda verslaving. We willen graag de interventies continueren en uitbreiden met de inzet van een cultuurcoach.

Kansrijke Start

Is al in uitvoering in samenwerking met Bronckhorst, Oude IJsselstrek en Montferland. Monitoring vindt plaats op interventie niveau (Nu Niet Zwanger, pilot Mondzorg...).

Mentale gezondheid

Is speerpunt in de educatieve agenda i.o. en onderdeel van de preventieagenda verslaving. Het effect wordt gemeten in de gezondheidsmonitors van de GGD NOG. Het proces wordt gemonitord d.m.v. jaarverslagen en periodieke gesprekken met samenwerkingspartners zowel en op een als in gezamenlijkheid.

Aanpak overgewicht en obesitas

Jeugd op Gezond Gewicht zet in op het verkleinen van gezondheidsachterstanden onder de jeugd. Er wordt een project voorbereid van een lokale aanpak obesitas van kinderen met onderliggende problematiek met bijbehorende monitoring en stemmen dit af met de regionale ketenaanpak 'kinderen op gezond gewicht' vanaf 2024. Gemeente Doetinchem was voorloper bij de Gecombineerde Leefstijl Interventie SLIMMER en blijven daar nu ook volop op inzetten. Wij monitoren daarbij de inzet van JOGG respectievelijk de lokale en regionale beweegmakelaar.

Valpreventie

Valpreventie is een taak die is belegd bij Sport-ID en vormt onderdeel van de samenwerkingsovereenkomst. De huidige situatie wordt afgestemd op de regionale ketenaanpak 'valpreventie' en bijbehorende monitoringsafspraken.

Leefomgeving

De beleidsadviseur gezondheid en beleidsadviseur sociaal domein waren lid van de projectgroep omgevingsvisie. Gezondheid is integraal onderdeel geworden van de ontwerp Omgevingsvisie. De Omgevingsvisie moet worden vertaald in het Omgevingsplan. Het

vormt de paraplu voor de woonvisie en woonzorgvisie. Het is een vast paragraaf in het format van B&W adviezen.

OKO Vroegsignalering

De gemeente Doetinchem hanteert nu het model van Reynolds. Er wordt onderzoek gedaan naar de meerwaarde van een overstap op het model van OKO (Opgroeien in een Kansrijke Omgeving). Dit vraagt de nodige ambtelijke inzet en middelen om de methodiek goed in te zetten. De verwachting is dat dit in 2023/2024 nog niet gerealiseerd kan worden (middelen te beperkt om extern in te huren en prioriteiten en bemensing intern geen ruimte).

Versterken sociale basis

De focus ligt op een sterke sociale omgeving. Dit vraagt een bijbehorende preventie infrastructuur. De wijkregisseurs met hun vastgestelde profielen stellen jaarlijks voor hun wijken en dorpen een wijkprogrammering op. Ook laten wij als gemeente in samenwerking met de regio en woningbouwverenigingen de leefbaarheidsmonitor uitvoeren. Het dashboard "betrokkenheidsprofielen" (Citizens) van de huishoudens in gemeente Doetinchem is handvat om hen te bereiken. Er ligt straks een samenwerkingsplan van de kernpartners dat wordt gemonitord.

Mantelzorg

De gemeente Doetinchem zet met eigen middelen in op mantelzorgondersteuning. Er wordt gemonitord via jaarverslagen, overleg met de Mantelzorgcentrale, het netwerk informele zorg en de clientgroep mantelzorg: wordt er gedaan wat is afgesproken, wat zijn de knelpunten en wat de ontwikkelingen. Welke behoefte is er aan de in het GALA beoogde respijtzorg? De 'leidraad mantelzorgondersteuning' heeft aparte indicatoren benoemd.

Een tegen eenzaamheid

Er is geen apart beleid of uitvoeringsagenda. Wij zetten in op meedoen en inclusie. Dit beslaat een breed terrein van bestaanszekerheid tot en met het gebrek aan sociale netwerken. Het wordt onderdeel van ons beleid Sociaal Domein in ontwikkeling.

Tegelijkertijd monitoren wij specifieke netwerken zoals het 'Platform Meedoen en Ondersteuning' en 'Kom erbij'.

Welzijn op recept

Is in de gemeente Doetinchem gestart en loopt goed. Welzijn op recept wordt de komende jaren uitgerold in heel de gemeenten en stemt dit af op de regionale ketenaanpak WoR.

Versterking adviesfunctie GGD

Voor een toelichting zie hoofdstuk 6 van dit Plan van Aanpak.

Coördinatiekosten regionale Preventie Aanpak

Voor een toelichting zie hoofdstuk 6 van dit Plan van Aanpak.

nr	Onderdeel	2023	2024	2025	2026	Beleid
1	Lokaal Sportakkoord	44.045,83	44.045,06	44.045,06	33.865,88	Lokaal Sportakkoord Doetinchem
2	Brede regeling Combinatiefuncties	303.238,59	303.233,29	303.233,29	292.939,82	Doetinchem in Vorm II
3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	67.762,81	67.761,63	67.761,63	67.731,75	Leefstijl (beweeg- en sportakkoord) Preventieagenda?
4	Kansrijke Start	50.822,11	54.209,30	54.209,30	67.731,75	Kansrijke start
5	Mentale Gezondheid	23.716,98	16.940,41	16.940,41	0,00	Preventie agenda verslaving
6	Aanpak overgewicht en obesitas	59.292,46	59.291,42	59.291,42	0,00	Ketenaanpak
7	Valpreventie	174.489,25	160.933,87	160.933,87	165.942,79	Ketenaanpak
8	Leefomgeving	33.881,41	33.880,81	33.880,81	0,00	Uitwerking op basis van omgevingsvisie/omgevingsplannen
9	OKO & Vroegsignalering	8.470,35	8.470,20	8.470,20	0,00	Preventie agenda verslaving
10	Versterken sociale basis	123.667,14	121.970,93	121.970,93	91.437,86	
11	Mantelzorg	33.881,41	33.880,81	33.880,81	30.479,29	Mantelzorgondersteuning gemeente Doetinchem leidraad voor de uitvoering
12	Een tegen eenzaamheid	33.881,41	33.880,81	27.104,65	0,00	Beleid Sociaal domein i.o.
13	Welzijn op recept	18.634,77	32.186,77	38.962,94	45.718,93	Beleid Sociaal domein i.o. & pilot WoR
14	Versterking adviesfunctie GGD	8.470,35	8.470,20	8.470,20	0,00	Plan GALA
15	Coördinatiekosten regionale preventieaanpak	30.154,45	24.732,99	24.732,99	0,00	Plan GALA
	Totaal	1.014.407,00	1.003.888,00	1.003.888,00	795.849,00	

besteding lokaal georganiseerd (vigerend beleid)
besteding regionaal georganiseerd (vigerend beleid)
besteding lokaal nog uitwerken (nieuw beleid)
besteding regionaal nog uitwerken (nieuw beleid)
besteding lokaal en regionaal nog uitwerken (nieuw beleid)

8. Samenhang en synergie

Wij streven naar een integrale aanpak. Integraal is een term die wordt gebruikt om te beschrijven wat alles omvat en is een synoniem voor 'alles, compleet'.

Wij verstaan onder integraal werken een aanpak die gericht is op:

- De samenhang tussen de leefgebieden van de inwoner(s) in reactie op het vraagstuk van samenleving en individu.
- De vertaling daarvan in samenhang in beleid.
- De samenwerking tussen sectoren die noodzakelijk is om deze holistische benadering vorm te geven.

Ontwikkeling nieuw integraal beleid Sociaal Domein

Gemeente Doetinchem ontwikkelt in 2023 een nieuw beleid Sociaal Domein. Het uitgangspunt hierbij vormt positieve gezondheid, dat is gebaseerd op zes pijlers maar ook op de omgeving die daarop van invloed is. Het beleid beslaat het domein van universele preventie tot en met zorg gerelateerde preventie en betreft daarbij de domeinen van sport en cultuur tot en met inclusie, bestaanszekerheid, Wmo en jeugdhulp. Het beleid maakt een verbinding met de Omgevingsvisie en met het medische domein dat valt onder de zorgverzekeraar.

Monitoring uitvoering van beleid inclusief uitvoering GALA

Het interne preventie overleg van gemeente Doetinchem van elke zes weken zorgt voor informatie-uitwisseling en afstemming. Het draagt bij aan tijdige bijsturing wanneer dat gewenst is.

Een lokale preventie infrastructuur

We investeren verder in onze preventie infrastructuur. We brengen de veelheid aan functies die nu bestaan meer met elkaar in lijn en zorgen voor een netwerkstructuur waarin zowel de inwoner als de professional

zijn weg weet. Denk aan de rol van wijkregisseur tot en met wijkverbinder in relatie tot onze buurtcoachteams en de interne preventiemedewerker. De wijkverbinder is 'in dienst' van de wijk of het dorp en haalt daar de inbreng van de inwoners op. Zo staan wij actief naast de inwoner. We beleggen de coördinerende rol ten aanzien van onze kernpartijen beter dan voorheen om de synergie en integraliteit in het veld beter te borgen. De Sociale raad behoudt haar rol als adviserend en monitorend orgaan namens de cliëntgroepen die gemeente Doetinchem rijk is.

Regionale samenwerking

De acht regiogemeenten werken samen op de regionale thema's die terugkeren in de lokale plannen van aanpak GALA. Dit doen wij samen met onze stakeholders (organisaties, ondernemers, overheid) die voor het merendeel verenigd zijn in de thematafel "de gezondste regio".

Data

Monitoring van de gezondheid van onze inwoners vindt plaats aan de hand van de nu gebruikte bronnen waarbij het GALA Kennisdocument indicatoren van de GGD NOG de voornaamste bron vormt. Deze kwantitatieve data verrijken we met de verhalen van de mensen waar dit ondersteunend en illustratief is. Deze kwalitatieve manier van monitoren brengt de impact van een integrale aanpak beter inzichtelijk dan de cijfers op zichzelf.

N.B. Wij doen mee aan de VNG monitor (GALA eis).

9. Verbinding brede SPUK GALA en Sportakkoord

	1. Lokaal sportakkoord	2. Brede Regeling Combinatiefuncties	3. Terugdringen gezondheidsachterstanden	4. Kansrijke Start	5. Mentale gezondheid	6. Aanpak overgewicht en obesitas	7. Valpreventie	8. Leefomgeving	9. OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	10. Versterken sociale basis	11. Mantelzorg	12. Eén tegen Eenzaamheid	13. Welzijn op recept	14. Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	15. Coördinatiekosten regionale aanpak preventie
Doelen Gezond en Actief Leven Akkoord															
Terugdringen gezondheidsachterstanden	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Een gezonde fysieke leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten	✓	✓	✓		✓	✓	✓								
Het versterken van (de verbinding met) de sociale basis	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		
Een gezonde leefstijl	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
Versterking van de mentale weerbaarheid en mentale gezondheid	✓	✓	✓		✓				✓	✓	✓	✓	✓		
Vitaal ouder worden	✓	✓	✓		✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓		
Domeinoverstijgende inzet vanuit een regionale preventie-infrastructuur			✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Doelen Hoofdpijnen Sportakkoord II															
Inclusie en diversiteit in de sport vergroten	✓	✓	✓		✓	✓			✓	✓		✓	✓		
Sociaal veilige sport creëren	✓	✓	✓		✓	✓			✓	✓		✓	✓		
Vitale sportaanbieders: vergroten van de kwaliteit, veiligheid en toegankelijkheid van het sportaanbod	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Vaardig in bewegen: een leven lang sporten en bewegen voor ieder kind en iedere jongere	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓						
Ruimte voor sport en bewegen: een toekomstbestendige sportinfrastructuur	✓		✓			✓	✓							✓	
Maatschappelijke waarde van topsport optimaliseren	✓														
Doelen addendum BRC															
Meer kinderen, jongeren en volwassenen die sporten, bewegen en meedoen aan cultuur (ook kwetsbare groepen en mensen die achterblijven in sport-, beweeg- en cultuurdeelname)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
Sterke aanbieders in sport, bewegen en cultuur waarbij kwaliteit, veiligheid en toegankelijkheid geregeld is	✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓	✓			✓		
Een sterke verbinding tussen sport, bewegen en cultuur met andere domeinen en programma's (onderwijs, gezondheid, zorg, welzijn en sociale zaken/armoede & schulden)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		

10. Toestemming gebruik informatie

De gemeente geeft toestemming voor gebruik van informatie uit het plan van aanpak voor de evaluatie van de landelijke samenwerkingsafspraken en de monitoring en doorontwikkeling van landelijk beleid.

11. Ondertekening

Naam wethouder
Jorik Huizinga

Datum van ondertekening
13 september 2023

Handtekening

Bijlage 1:

Regionale paragraaf GALA plannen van aanpak Achterhoek & coördinatie kosten